

er blevet handlet i god Tro, vil der fra dets Side i *Almindelighed* intet blive foretaget ved de hidtil skete Deponeringer, hvorimod fremtidige Tilfælde af denne Art vil blive indberettede til Kirkeministeriet.

ANMELDELSER.

TISVILDE OG OMEGN.

HANS OLRIK: *Tisvilde og Omegn*. Historisk Oversigt og praktisk Vejledning (H. Hagerups Forlag 1920).

I vore Nabolande er man begyndt at udsætte Præmier for topografisk-historiske Skrifter, der kan tjene den lokale Forsker til Mønster for, hvorledes saadanne Undersøgelser bør drives. »Dansk historisk Fællesforening«s nys afgaaede Formand har aabenbart som en Slags Testamente villet give Medlemmerne en saadan Prøve i sin lille Rejsefører, og forhaabentlig vil de vide at paaskønne denne Gave. Prof. Olrik, der er nøje knyttet til Tisvildeegnen og i mange Aar har syslet med dens Historie, har fortsat og uddybet de Studier, som han i 1906 fremlagde i Frederiksborg Amts hist. Aarbog, og Resultatet er blevet det smukkeste lille Skrift, hvori en Række Gengivelser af Kunst og Landskabsbilleder — man har her ogsaa flere Gange Lejlighed til at glæde sig over at møde et bekendt Ansigt i de skønneste Naturomgivelser! — forener sig med en Tekst, der i lige Grad præges af kyndig og rolig Forskning og af betydelig, paa sine Steder endog poetisk, Fremstillingsevne.

Hvad er Aarsagen til, at blandt Danmarks mange hellige Kilder netop Tisvilde har vundet en Folkekærlighed, der bidrager til at stille alle de andre i Skygge? Det er ikke, fordi der her udviklede sig nogen særlig ejendommelig Kildedyrkelse, noget Ritual (hvis det maa tillades at bruge dette Udtryk), der er væsensforskelligt fra, hvad vi træffer saa mange andre Steder. Rejsen langvejsfra til Kilden, Drikken af Vældet, Procubationen paa Graven Natten igennem og Ofringen til Tak for Helbredelsen, det er fælles Træk for megen Kildedyrkelse andet Steds, og det er paavist, at vi møder beslægtede Træk helt tilbage i det gamle Hellas (ved Asklepiosdyrkelsen i Epidauros o. l.). Naar Tisvilde har vundet en saa fast Plads i det danske Folks Bevidsthed, hænger dette formodentlig sammen med den Ramme, hvori dette Billede er indfattet. Strandlandskabets store Linjer

med den friske Vind fra Havet; den dybe Stilhed; som til daglig raadede herude og kun een Gang aarlig, ved St. Hans', afløstes af sin Modsætning; hele det gammeldags Præg, der hvilede over Egnen, dens Landsby og dens Befolkning; Flyvesandets tungsindige Ørken tæt op til Kilden og Graven; alt dette forenede sig med de historiske og folkloristiske Minder om at skabe et paa Sjælland enestaaende Billede. Meget er vel nu forandret, og kommer man til Tisvilde Badehotel og Villakvarter en Pinsedag, da Gullaschautomobilerne dominerer i Landskabet, er Indtrykket alt andet end tiltalende. Men den gamle Stemning findes endnu, kun rykket et lille Stykke mod Vest, til Hegnet. Det hører til de interessanteste Partier af Prof. Ollriks Bog at følge den gamle Asserbo Fangs gradvise Forvandling til en Flyvesandsørken og atter dennes Betvingelse af Skoven. Den nøgterne Skildring, som gives heraf, virker kraftigere end den uægte Romantik, hvori Egnen altfor tidt er bleven klædt i moderne Skildringer, og Oplysninger om Fauna og Flora vil være meget nyttige for den Turist, der stikker Bogen i sin Lomme til en Sommertur til Tisvilde. Man maa haabe, at det Eksempel, som her er givet, maa blive efterfulgt i vor Literatur af flere; det skulde synes fristende for en jydsk Topograf at give os lignende Skildringer fra en beslægtet Natur i Vesterhavsegnen.

Knud Fabricius.

HJEMLIGT HEDENSKAB.

GUDMUND SCHÜTTE: *Hjemligt Hedenskab* i almenfattelig Fremstilling, medomfattende Folkeviser samt Saxer og Ewald Tang Kristensens Sagnstof. — Kbh. 1919. Gyldendal. 244 S.

Det er et vanskeligt Arbejde Dr. G. Schütte her har påtaget sig, at fremstille *dansk Hedenskab*, netop dansk, fri for alt norsk-islandsk Hedenskab, hvoraf meget kun har eksisteret på Papiret, men som vi længe var »bjergtagen« af. Helt at løsrive sig fra de isl. Beretninger vil dog være vanskeligt; det har Forf. heller ikke gjort, og det må også være berettiget at anvende de udførlige isl. Beretninger på parallelle Fænomener i Danmark, når ingen danske Beretninger findes.

I det første Afsnit »Myter og Folkesagn« gør Forf. Rede for Kilderne: Oldfundene, nogle fremmede, skriftlige Vidnesbyrd og et Par hjemlige Runeindskrifter danner det første »Lag«. Dette supplerer Forf. forsigtigt med, hvad vi kender fra den no-isl. Overlevering. — Det næste Lag i Overleveringen er Saxe